

Østre Toten
kommune

Alkoholpolitiske retningslinjer 2018

Innhold

1. Bevillingspolitikken	2
Kommunale vilkår for bevilling	2
Alkoholfrie soner.....	2
Aldersgrenser.....	3
Bevillinger	3
Definisjoner	3
Salgsbevillinger	3
Skjenkebevillinger.....	3
Tilvirkningsbevilling	4
Gårdssalg.....	4
2. Salgs- og skjenketider	4
Skjenketider.....	5
3. Saksbehandling ved søknad om salgs- og skjenkebevilling.....	5
Bevillingstyper	5
Krav til salgsbevilling	6
Krav til skjenkebevilling	6
Kommunens delegering av myndighet ved behandling av salgs- og skjenkebevilling.....	7
4. Bevillingsperiode.....	7
Kriterier for videreføring av bevilling.....	8
5. Utøvelse av bevilling.....	8
Gebyr for salg og skjenking	9
Salg:.....	9
Skjenking:.....	9
6. Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger	9
Internkontroll.....	10
Kunnskapsprøve om alkoholloven	10
7. Inndragning av salgs- og skjenkebevillinger	10
Prikkssystem jf. Alkoholforskriften kapittel 10.....	11
Endringer	13

1. Bevillingspolitikken

Alkoholpolitiske retningslinjer for Østre Toten kommune er utformet på grunnlag av gjeldende lover og forskrifter, og skal være et verktøy for å sikre at salg og skjenking av alkohol foregår på en forsvarlig måte. Østre Toten kommune ønsker med disse retningslinjene å begrense skadevirkningene av alkohol og å sikre at alkoholpolitiske og sosiale hensyn ivaretas, i henhold til alkoholloven § 1-1. Retningslinjene skal særlig bidra til å skjerme barn og ungdom mot alkoholmisbruk.

Kommunen mener samtidig at en forretningsmessig, sunn og seriøs skjenkenæring er viktig. Retningslinjene er derfor balansert mellom alkohollovens formål om å begrense alkoholbruken, og næringens behov for forutsigbare rammevilkår i tråd med nasjonale bestemmelser.

Kommunale vilkår for bevilling

Det er opp til kommunen om bevilling skal tildeles. Kommunen kan også bestemme at det skal knyttes spesielle vilkår til bevillingen, jf. alkoholloven § 4-3. Østre Toten kommune har bestemt at følgende vilkår gjelder for innvilgelse av bevilling utover bestemmelsene i alkoholloven:

- Ansatte på skjenkesteder som skjenker alkohol må ha gjennomført e-læringsprogrammet Ansvarlig vertskap.
- Salgs- og skjenkesteder skal ikke ha pengespill som en del av sitt driftskonsept.
- Vernet om alkoholfrie soner hensynstas.

Alkoholfrie soner

Møteplasser for barn og unge skal være trygge. Det er en selvfølge i Østre Toten kommune at slike steder er rusfrie. Det gis ikke bevilling til følgende arrangementer:

- Arrangementer som retter seg mot barn og unge under 18 år.
- Idrettsarrangementer. Det tillates ikke salg eller skjenking av alkohol på generelle publikumsområder.

Det skal også tas særskilt hensyn til barn og unge ved behandling av søknader til enkeltanledninger.

Aldersgrenser

Aldersgrense på salg av alkohol er det viktigste hjelpemiddelet det offentlige har til rådighet for å forebygge tidlig alkoholdebut. Utover dette er det opp til hver enkelt å bidra til å underbygge gode holdninger til alkohol blant barn og unge.

Personer som selger eller skjenker brennevin må ha fylt 20 år, og den som selger eller skjenker annen alkoholholdig drikk under 22 volumprosent må ha fylt 18 år. Dette gjelder likevel ikke ved salg av alkoholsvak drikk når en person over 18 år har daglig tilsyn med salget.

Departementet kan gi unntak fra aldersgrensebestemmelsene for personer med fagbrev dersom fagbrevet har naturlig sammenheng med salgs- og skjenkevirksomhet og utdanningen gir tilstrekkelig opplæring i alkohollovgivningen. Departementet kan gi forskrifter om unntak fra aldersgrensebestemmelsene for lærlinger og andre under opplæring.

Bevillinger

Definisjoner

- Alkoholholdig drikk gruppe 1: drikk som inneholder over 2,5 og høyst 4,7 volumprosent alkohol
- Alkoholholdig drikk gruppe 2: drikk som inneholder over 4,7 og mindre enn 22 volumprosent alkohol
- Alkoholholdig drikk gruppe 3: drikk som inneholder fra og med 22 til og med 60 volumprosent alkohol

Salgsbevillinger

Salg av alkoholholdig drikk gruppe 1 kan bare foretas på grunnlag av kommunal salgsbevilling, eller på grunnlag som nevnt i alkoholloven § 3-1b. Salg av alkoholholdig drikk gruppe 2 og 3 kan bare foretas av AS Vinmonopolet på grunnlag av kommunal salgsbevilling.¹

Bevillingen gjelder for et bestemt lokale og bestemt type virksomhet. Salgsbevilling skal i hovedsak ikke utøves sammen med skjenkebevilling i samme lokale.

Skjenkebevillinger

Skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 1, 2 og 3 kan gjennomføres på grunnlag av kommunal skjenkebevilling.

¹ Alkoholholdig gruppe 2 kan også selges om virksomheten tilfredsstillende kravene til i § 3-1b første ledd, eller § 4-2 tredje ledd, og utover dette tilfredsstillende kravene til gårdssalg.

Bevillingen gjelder for et bestemt lokale og bestemt og en bestemt type virksomhet. Bevillingen kan for en enkelt anledning utvides til å gjelde også utenfor skjenkelokalet. Skjenking skal ikke forekomme i forbindelse med salg, og krever godkjent serveringsbevilling.

Tilvirkningsbevilling

Tilvirking av alkoholholdig drikk kan bare skje på grunnlag av bevilling gitt av departementet, eller etter § 3-1 b første ledd eller § 4-2 tredje ledd. Bevillingen kan omfatte alkoholholdig drikk som ikke er brennevin. Bevillingsplikten gjelder ikke tilvirking til eget bruk av alkoholholdig drikk som ikke er brennevin.

Gårdssalg

I 2016 ble det åpnet opp for salg direkte fra produsent av produkter over 4,7 volumprosent alkohol som ikke er omfattet av EØS-avtalen, og som er en del av stedets helhetlige karakter og salgstilbud.

Andre krav som stilles i § 1-7f. er:

- At produktet ikke er tilsatt brennevin eller er blandet med andre alkoholholdige drikkevarer.
- Gjelder for maksimalt 15 000 liter pr. år pr. produsent (salg ikke produksjon).
- At 1/3 av innsatsvarene er egenproduserte
- Produktet har maksimalt 22 volumprosent alkohol
- Formålet var her å gjøre det mulig for små produsenter å drive med salg av de aktuelle produktene som binæring.

Kravene som stilles for å selge disse produktene er selger innehar (i) en kommunal salgsbevilling, samtidig som man har fått innvilget (ii) en statlig tilvirkningsbevilling.

Salgstid er tilsvarende som for alkoholholdig drikk gruppe 1 i kommunen jf. Alkoholoven § 3-4a.

2. Salgs- og skjenketider

Etter vedtak i kommunestyret 14.9.2016 gjelder følgende salgs- og skjenketider for de kommunale bevillingene i Østre Toten kommune. Denne oversikten tar ikke med åpningstidene til AS Vinmonopolet. Vinmonopolets åpningstider utsalg blir fastsatt av departementet. Åpningstiden for vinmonopolet kan likevel ikke være lengre enn fastsatt salgstid for annen alkoholholdig drikk i

kommunen.

Salgstider for salgssteder (alkoholholdig drikk gruppe 1)

Mandag - fredag	Kl. 08:00 – 20:00
På dager før søndag- og helligdager	Kl. 08:00 – 18:00 Dette gjelder ikke Kristi Himmelfartsdag
Påske-, pinse-, jul- og nyttårsaften	Kl. 08:00 – 16:00

Salg skal ikke skje på søndag og helligdager, 1. og 17. mai.

Etter vedtak fra kommunestyret 14.9.2016, tillates salg av alkoholholdig drikk på valgdagen.

Skjenketider

Gruppe 3 (høyere enn 22 volumprosent)	Kl. 13:00 - 01:00 natt til lørdag/søndag. Kl. 13:00 - 24:00 øvrige ukedager
Gruppe 1 og 2 (lavere enn 22 volumprosent)	Kl. 08.00 - 02.00 natt til lørdag- og søndag. Øvrige ukedager frem til Kl. 01:00.
Uteservering	<i>Samme som skjenketider for øvrig.</i>

3. Saksbehandling ved søknad om salgs- og skjenkebevilling

Man kan søke om fem ulike typer bevilling når man søker salgs- og skjenkebevilling i Østre Toten kommune. De ulike bevillingstypene er som følger:

Bevillingstyper

1. Salgsbevilling for alkoholholdig drikk gruppe 1
2. Skjenkebevilling for alkoholholdig drikk gruppe 1, 2 og 3
3. Salgsbevilling for enkeltanledning gruppe 1.
4. Skjenkebevilling for enkeltanledning for alkoholholdig drikk gruppe 1, 2 og 3
5. Ambulerende skjenkebevilling

Ved søknad skal man benytte søknadsskjema fra kommunens hjemmesider.

I all hovedsak gjelder søknader om bevilling de to første bevillingstypene, som omtales som ordinære salgs- og skjenkebevillinger;

1. Salgsbevilling for alkoholholdig drikk gruppe 1, eller
2. Skjenkebevilling for alkoholholdig drikk gruppe 1,2 og 3.

Bevillingstype 3 er salgsbevilling for en enkeltanledning, som kan gis for alkoholholdig drikk gruppe 1 for enkeltarrangementer som ikke omfattes av en fast bevilling, og som strekker seg over perioder opp til 7 dager.

Bevillingstype 4 er en skjenkebevilling med gyldighet begrenset til enkeltanledning. Enkeltarrangementer må være knyttet til en bestemt begivenhet, som f.eks. konserter, festivaler, utstillinger, jf. Alkoholoven § 1-6 annet ledd.

Den femte og siste bevillingstypen er ambulerende skjenkebevilling, som gis for en enkelt anledning til skjenking av deltagere i et sluttet selskap. Det vil si, at før skjenking begynner er dannet en sluttet krets av personer som samles til en bestemt anledning/formål i et bestemt lokale, f.eks. bryllup, konfirmasjon, jubileum, o.l. jf. Merknader til alkoholoven § 4-5. Kretsen av personer må ikke være åpen for utenforstående. Alle gjester må være særskilt invitert og har meldt seg på arrangementet i forkant. I motsetning til en bevilling for enkeltanledning, gis en ambulerende bevilling uten at den er knyttet til en bestemt person eller skjenkested.

Krav til salgsbevilling

Salg av alkohol krever salgsbevilling. Ved salg av alkohol skal drikking foregå utenom salgsstedet.

Søknad om salgsbevilling sendes til kommunen av den med det økonomiske ansvaret for foretaket. Det gis som hovedregel bevilling til salg av alkoholholdig drikk som inneholder mellom 2,5 og 4,7 volumprosent alkohol.

Det er krav om at både styrer og stedfortreder skal ha godkjent kunnskapsprøve om alkoholoven, og uklanderlig vandel i forhold til alkohollovgivningen og skatte-, avgifts- og regnskapslovgivningen.

Kommunen innhenter uttalelser fra politiet og skatte- og avgiftsmyndighetene for å kontrollere vandelskravet.

Søknad om salgsbevilling er ikke nødvendig for drikk som inneholder under 2,5 volumprosent alkohol.

Krav til skjenkebevilling

Ved skjenking skal drikking skje på skjenkestedet, for eksempel i en bar eller på en restaurant. Skjenking krever både serverings- og skjenkebevilling.

Administrasjonen har mulighet til å tildele serveringsbevilling, men vedtak om tildeling av salgs- eller skjenkebevilling må foretas av kommunestyret.

Søknad om skjenkebevilling sendes til kommunen av den med det økonomiske ansvaret for foretaket. Det er opp til kommunen å vurdere om en søknad om bevilling skal innvilges dersom vilkårene for bevilling er oppfylt. Et eventuelt avslag må derimot begrunnes.

På samme måte som salgsbevilling er det krav om at både styrer og stedfortreder skal ha godkjent kunnskapsprøve om alkoholloven, og uklanderlig vandel i forhold til alkohollovgivningen og skatte-, avgifts- og regnskapslovgivningen.

Kommunen innhenter uttalelser fra politiet og skatte- og avgiftsmyndighetene for å kontrollere vandelskravet.

Kommunens delegering av myndighet ved behandling av salgs- og skjenkebevilling

Myndigheten til å tildele kommunale salgs- og skjenkebevillinger er gitt til kommunen, og tilfaller dermed kommunestyret som øverste administrative organ. Kommunestyret kan velge å delegerer denne myndigheten til et interkommunalt organ eller administrasjonen via rådmannen.

I følge kommunens delegeringsreglement for kommunestyreperioden 2016 – 2020, er myndigheten til å inndra bevilling på ubestemt tid lagt til kommunestyret.

Myndigheten til tildeling av alminnelige salgs- og skjenkebevillinger er delegert til formannskapet i kommunen. Midlertidig inndragelse av salgs- eller skjenkebevilling for kortere perioder, i tråd med bestemmelsene for prikkssystem i alkoholforskriften kap. 10, er også delegert til formannskapet. I tillegg skal formannskapet ta stilling til om kommunen ønsker videreføring av eksisterende bevillinger inn i ny 4-årig bevillingsperiode ved ny kommunestyreperiode.

Behandling av salgs- og skjenkebevillinger for enkeltanledning og ambulerende skjenkebevilling er delegert til administrasjonen i kommunen.

4. Bevillingsperiode

Forvaltningen av kommunale salgs- og skjenkebevillinger gis pr. i dag for en periode på inntil 4 år, med opphør senest 30. september året etter at nytt kommunestyre tiltrer, jf. alkoholloven § 1-6.

I følge bestemmelsene i § 1-6, kan kommunen, etter vedtak i kommunestyret, viderefører salgs- og skjenkebevillinger ved ny kommunestyreperiode uten krav om ny søknad. For at kommunestyret skal kunne ta en forsvarlig avgjørelse om videreføring, er det hensiktsmessig å sette kriterier for hvilke bevillingshavere som kvalifiserer for videreføring uten søknad.

Kriterier for videreføring av bevilling

- Bevillingshaver har ikke mottatt prikker i inneværende bevillingsperiode. Bevillingshavere med flere avvik, må søke om fornyelse av bevilling hvert 4. år.²
- I løpet av inneværende bevillingsperiode, har innehaver av skjenkebevilling deltatt på ansvarlig vertskapskurs i regi av kommunen.³
- Bevillingshavere er gjort kjent med gjeldende, og eventuelt nye, kommunale alkoholpolitiske bestemmelser for kommende bevillingsperiode.
- Ansatte på skjenkesteder som skjenker alkohol må ha gjennomført e-læringsprogrammet *Ansvarlig vertskap*.
- Salgs- og skjenkesteder skal ikke ha pengespill som en del av sitt driftskonsept.
- Det har ikke forekommet endringer i innehaver eller personer med særlig innflytelse på virksomheten.

5. Utøvelse av bevilling

Bevillingen skal utøves på en slik måte at de vilkår som er nevnt i bevillingsvedtaket, i alkoholloven og i disse retningslinjene til enhver tid er oppfylt, og for øvrig utøves på en forsvarlig måte, jf. alkoholloven § 4-7. Dette inkluderer følgende:

- Ansatte ved salgs- og skjenkesteder skal ikke konsumere alkohol i arbeidstiden.
- Ansatte ved salgs- og skjenketider skal ikke være påvirket av andre rusmidler i arbeidstiden.
- Bevillingshaver plikter å sørge for at det er tilstrekkelig antall ansatte på jobb for å sikre forsvarlig drift.
- Utesteder og arrangører av spesielle arrangementer plikter å ha ordensvakter som er godkjent av politiet.
- Skjenkesteder anbefales å politianmelde bruk av falsk eller andres legitimasjon.

² Ny søknad for bevillingshavere med avvik, ble vedtatt av kommunestyret 14.9.2016.

³ Forslag fra hovedutvalget HOV 23.11.2017.

- For øvrig anbefaler Østre Toten kommune at skjenkestedene har skilt på døra som sier at bruk av falsk eller andres legitimasjon blir politianmeldt.

Gebyr for salg og skjenking

Kommunen krever et bevillingsgebyr som følger satser fastsatt i alkoholforskriften § 6-2.

Gebyret reguleres årlig.

Salg:

- 0,21 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 1.
- 0,57 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 2.

Skjenking:

- 0,47 kr. pr Vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 1.
- 1,24 kr. pr vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 2.
- 4,04 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 3.

* Satser pr. 1.1.2018.

Innehavere av fast salgs- og skjenkebevillinger skal på oppfordring sende inn attesterte oppgaver over omsatt mengde alkoholholdig drikk for foregående år, samt forventet omsetning for inneværende år. Oppgaven skal være bekreftet av virksomhetens revisor. Manglende innsendelse av omsetningsoppgaver eller betaling av gebyr medfører inndragning av bevillingen inntil omsetningsoppgaver er mottatt eller gebyret innbetalt.

6. Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger

Kommunen er kontrollmyndighet ved kontroll av salg- og skjenking av alkoholholdig drikk i Østre Toten. Som kontrollmyndighet skal kommunen gi nødvendig råd og veiledning til bevillingshaver, styrer og stedfortreder, slik at omsetningen av alkohol kan skje i samsvar med regelverket, og på en slik måte at alkoholpolitiske og sosiale hensyn ivaretas.

Kommunen er ansvarlig for at de som skal foreta kontroll ved salgs- og skjenkestedene får nødvendig opplæring i alkohollovgivningen, kontrollmetoder og rapportskrivning for å kunne ivareta sine oppgaver. Kontrollørene skal, på samme måte som bevillingshavere, ha bestått kunnskapsprøve om alkoholloven.

Kommunen inngikk 1.1.2016 avtale med kontrollskapet Trygg 24 om kontroll ved salgs- og skjenkesteder i Østre Toten.

Internkontroll

Med internkontroll menes det her systematiske tiltak som skal sikre at virksomhetens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i bevillingen, alkoholloven.

Bevillingshavere i Østre Toten forplikter seg til å føre internkontroll med den virksomheten som drives i henhold til bevillingen, alkoholloven og bestemmelser fastsatt i medhold av alkoholloven.

Dette gjelder derimot ikke for innehavere av ambulerende skjenkebevilling etter alkoholloven § 4-5.

Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold, og ha det omfang som er nødvendig for å overholde krav i bevillingen og alkoholloven, jf. § 8-2 i alkoholforskriften. Internkontroll skal dokumenteres i den form og i det omfang som er nødvendig på bakgrunn av virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Dokumentasjon skal til enhver tid være oppdatert og tilgjengelig for kommunen.

Kunnskapsprøve om alkoholloven

Styrer og stedfortreder ved bevillingssted må ha godkjent kunnskapsprøve om alkoholloven. Kommunen er ansvarlig for å avholde kunnskapsprøver for styreere og stedfortredere i virksomheter som har eller søker om kommunal salgs- og skjenkebevilling, og for sine kontrollører.

Bevillingshaver og styrer plikter å føre tilsyn med de ansattes utøvelse av salg og skjenking, og ansvarlig for at de ansatte blir gjort kjent med regelverket for salg og skjenking av alkoholholdig drikk, og ellers gitt den nødvendige veiledning for virksomheten.

Under styrers fravær påhviler styrer ansvar og plikter stedfortreder.

7. Inndragning av salgs- og skjenkebevillinger

Bestemmelsene om prikktildeling og inndragning gjelder der kontroll avdekker at innehaver av kommunal salgs- eller skjenkebevilling ikke har oppfylt sine plikter etter alkoholloven, bestemmelser i lov eller plikter som følger av vilkår i bevillingsvedtaket.

Ved overtredelser skal kommunen tildele bevillingshaver et bestemt antall prikker. Likeartede brudd avdekket ved samme kontroll skal anses som ett enkelt brudd.

Prikksystem jf. Alkoholforskriften kapittel 10.

Fra og med 1.1.2016, så ble det innført et obligatorisk prikksystem i forbindelse med kommunenes tilsyn av salg- og skjenkebevillinger, jfr. alkoholforskriften § 10-1, § 10-2, og § 10-3. Kommunestyret vedtok innføringen av de endrede bestemmelsene om prikkbelastning ved overtredelse av alkoholoven, den 14.9.2016.

Dersom en bevillingsinnehaver i løpet av en periode på to år er tildelt til sammen 12 prikker, vil bevillingen bli inndratt for et tidsrom på 1 uke. Blir bevillingshaver tildelt flere enn 12 prikker i løpet av en toårsperiode skal lengden på inndragning øke tilsvarende.

Toårsperioden gjelder uavhengig av om bevillingen er fornyet i løpet av perioden. Ved overdragelse av virksomhet med bevilling begynner ny periode på overdragelsestidspunktet, jf. Alkoholoven § 1-10 første ledd.

Nedenfor følger en oversikt over bestemmelsene i alkoholforskriften som sjekkes ved kontroll, og antallet prikker som blir tildelt ved brudd. Der det foreligger grunnlag for prikktildeling, skal kommunen sende ut et forhåndsvarsel om tildeling av prikker iht. forvaltningsloven. Ved svært skjerpene omstendigheter kan kommunestyret inndra bevillingen for resten av bevillingsperioden.

Åtte prikker:

- Salg og skjenking til mindreårige. Overtredelser av dette forholdet er å anse som en av de groveste overtredelsene av alkoholoven.
- Brudd på bistandsplikten, dvs. bevillingshavers plikt til å yte bistand til personer som er ute av stand til å ta vare på seg selv og som framstår som hjelpeløse.
- Brudd på kravet om forsvarlig drift.
- Hindring av kontroll.

Fire prikker:

- Salg og utlevering til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler, skjenking til person som er eller må antas å bli åpenbart påvirket av rusmidler.
- Brudd på tidsbestemmelsene.
- Skjenking av alkoholholdig drikk med mer enn 22 volumprosent alkohol til personer på 18 eller 19 år.
- Brudd på alderskravet for den som selger eller skjenker alkoholholdig drikk.

To prikker:

- Åpenbart påvirket person i lokalet.
- Mangler ved bevillingshavers internkontrollsystem.
- Manglende levering av omsetningsoppgave innen kommunens fastsatte frist og manglende betaling innen kommunens fastsatte frist.
- Brudd på krav om styrer og stedfortreder.
- Gjentatt diskriminering.
- Gjentatt narkotikaomsetning.

Én prikk:

- Brudd på reglene om alkoholfrie alternativer.
- Brudd på reglene om plassering av alkoholholdig drikk på salgsstedet.
- Brudd på reglene om skjenkemengde for brennevin.
- Brudd på vilkår i bevillingsvedtaket.
- Konsum av medbrakt alkohol.
- Gjester tar med alkohol ut av lokalet.⁴
- Brudd på reklameforbudet.

• ⁴ Spesifisering fra kommunestyret 13.12.2017. «Gjester tar med alkohol ut av området bevillingen gjelder (gjelder serveringssteder)»

• Med dette menes alle servering- og skjenkesteder med skjenkebevilling.

Endringer

Endringene i denne versjonen i forhold til gjeldende alkoholpolitiske retningslinjer, er gjort i henhold til ønsket om en mer omfattende beskrivelse av kommunens vurderinger ved bevilningssøknader. Denne versjonen inkluderer, blant annet:

- Beskrivelser av de ulike bevilningstypene som man kan søke om i Østre Toten kommune.
- En enkel beskrivelse av de forholdene som kommunen tar med i vurderingen ved behandling av bevilningssøknader, og eventuell videreføring av bevilning ved ny kommunestyreperiode.
- En beskrivelse av satsene på bevilningsgebyret for 2018.
- Hvilke forhold som blir vurdert og hvordan kommunen har organisert sin salgs- og skjenkekontroll.

I tillegg nevner disse retningslinjene mer særskilt de nye bestemmelsene rundt gårdssalg, som ble innført i 2016.